

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

חג הפסח תשפ"ג

בביאור השם 'פסח'

וככה תאכלו אותו וגו' (שמות יב יא). הנה 'בחפזו' חסר עם הכולל גימטריא 'פסח', לרמז דשם 'פסח' נקרא על שם שהיה הקדוש ברוך הוא קדלג ופוסח ממקום למקום להרג בכורי מצרים ולהציל בכורי ישראל, ולפי טעם זה צוה הקדוש ברוך הוא לאכל את הפסח בחפזו שהוא דלוג ומתירות, כשם שעשה הקדוש ברוך הוא כך יעשו הם. ולפיכך 'בחפזו' גימטריא 'פסח', לומר דסבת החפזו הוא מסבת הפסח, כשם שהיה הקדוש ברוך הוא גדלוג ובמהירות, כך הם יעשו:

(פירושי חותם פרשת בא)

טרח וזיעה במצוות ערב פסח

בראשית (בראשית א א). ראשי תבות 'תקון ברית יעשה רקיקין אר שיזיע', בא לרמז דמתקוני הברית ישתדל בערב פסח לעשות המצות בעצמו ויטרח עד שיזיע. ובזעה שמיזיע לדבר מצוה יכפר לו מה שפגם ושחת זרעו הדומה לזעה, עכשו יתכפר לו מה שמוציא זעה על דבר מצוה, ובאה התשובה מעין המשובה. ובא הרמז על נכון דתקון הברית הוא שייעשה מצות עד שיזיע:

(גנוי המלך, תקון הברית אות כט)

טעם לאמירת 'פסח מצה ומרור'

פסח מצה ומרור (הגדש"פ). פסח לשון חמלה וחיבה, מצה גימטריא 'הציל', מרור גימטריא 'מות', לרמז מות למצרים וחמלה והצלה לישראל. ומטעם זה גם כן חיבים לומר שלשתן להודות להקדוש ברוך הוא שנגף מצרים ואותנו הציל. וזה רמז בפסוק ואמרתם זבח פסח הוא לה אשר פסח על בתי בני ישראל, הרי הזכרת פסח. בנגפו את מצרים, הרי הזכרת מרור. ואת בנינו הציל, הרי הזכרת מצה שהיא גימטריא 'הציל'. ויקד העם וישתחוו, גם 'שתחוו' גימטריא פסח מצה ומרור עם הכולל, לרמז שהשתחוו בני ישראל על שלשת המצות, אלא שצוה להם הקדוש ברוך הוא לעשות ולהזכיר בפיהם שבהם נרמז הכל כמו שכתבנו:

(בגדי השרד)

המרור לזכרון טוב על מרידות הטיהרה בתורה

נמצא מה שאנו אוכלין מרור בלילה הוא לזכרון טוב, שבשביל שפררו המצרים אותנו ונתאינו שתהא אותה

הבתים אשר יאכלו אותו בהם (שמות יב ז). אפשר לרמז הטעם למה צוה הקדוש ברוך הוא שיתנו הדם בשלשה מקומות, שתי המזוזות והמשקוף, והיה די במקום אחד. ואפשר, דהנה איתא בזוהר הקדוש (ח"ב א) דשלוש מצות ששקרו ישראל הם שעמדו להם לקצר הקץ ולהפרע מהמצריים, והם: שמירת גדה, ושלח בא שום אחד על שום אשה באסור בין יהודית בין מצרית, ושלח עשו לעברים להמיתם. והנה, שלש מצות אלה עקרום דם, שהנה הנדה היא דם, והבא על שום אשה באסור סתמא לגבי דידה נדה היא, הרי דם גם כן, והשופך דם הרי דם, הרי שלשה מיני דם שקרו ישראל שלא עברו על שום אחד מהם. והקדוש ברוך הוא ישתבח שמו אל אמונה ואין עול, צדיק בדינו, משיב לאיש כפעלו, וכנגד שלשה מיני דמים אלה ששקרו ישראל צוה להם לתן הדם בשלשה מקומות, להראות למתקבלים ולהודיעם שבדין הוא מציל את ישראל, על ששקרו שלשה מיני דמים:

נאמר שלש פעמים 'דם' כנגד שלש מצוות אלו

והנה גם כן לא תמצא בצווי הקדוש ברוך הוא למשה, לא הזכיר לו הדם רק שלש פעמים. וכן נמי כשבא ואמר לישראל, לא הזכיר להם הדם רק שלש פעמים, להורות דבזכות שמירת שלשה מיני דמים זכו ונצולו ונגעשו להם כל אותם הנפשים. והכל נרמז בפסוקים עצמם, הפסוק הראשון כתוב בו 'ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אותו בהם', כאן רמז על ששקרו עצמם ולא בא שום אחד על אשת חברו ולא על שום גויה, וזהו שאמר 'על הבתים אשר יאכלו אותו בהם', הבית זו אשה, ודחינו, הם לא נתנו עיניהם כי אם בגשותיהם, וזהו 'על הבתים אשר יאכלו אותו בהם', דחינו נשיהם דוקא, ודבר הכתוב בלשון נקיה, כמו 'כי אם הלהם אשר הוא אוכל' (בראשית לו ו). השני כתוב בו (שמות יב יא) 'והיה הדם לכם לאות' כנגד דם גדה, לפי שגדה היא אות בין ימי טמאה לימי טהרה, וכשם ששקרו אות גדה, כך הדם יהיה להם לאות וינצל. השלישי (שם) 'וראייתו את הדם ופסחתו עלכם', זה כנגד שלא גרמו לשפר דם עבדים, לפיכך אמר להם, כשם שחמלתם על העבדים ולא גרמתם להם להרג, כך אני 'וראייתו את הדם ופסחתו עלכם ולא יהיה בכם נגף למשחית' (שם). נמצא, שמירת שלשה מיני דמים אלה הם העקר לגאולת ישראל, ולפיכך נרשם הדם שלש פעמים:

(פירושי חותם פרשת בא)

המרידות לעבודתו יתברך, בשביל זה זכינו למרידות התורה, ומרידות התורה שמחה היא לנו, כדאמר בגמרא (שבת פח). דהוא מינא דחזיה לרבא דהנה מעין בשמעתא עד דהו מלון אצבעתיה בדמא, ואמר ליה עמא פזיזא דאקדמינה פומא לאנדנא אפתי בפחזותיכו קמי, מעקרא הנה לכו למשמע והדר לקבולי. אמר ליה אגן דסגינן בשלמותא כתיב בן (משלי יא א) 'תמת ישרים תנחם', אינהו כתיב בהו (שם) 'וסלף בגדים ישדם'. הרי דכל הצער שאנו מצטערים על התורה שמחה היא לנו:

(בגדי השרד)

מכות המצריים בזכות מצוות עתידיות של ישראל

דבר אחר, ביד חזקה שמים וזרע נטויה שמים וכי (הגדש"פ). אפשר דבא לרמז המכות שעמדו לישראל שנעשו להם הנפשים ובאו המכות על המצריים, והנה הקדוש ברוך הוא ראה המצות שעתידיים לקים לישראל ובשבילם הביא המכות על המצרים:

והנה ביד חזקה שמים, בהם הביט הקדוש ברוך הוא [על] לחות התורה שעתידי לתן מיזו לידו של משה, על זה אמר ביד חזקה שמים. מי גרם זה, הלחות שעתידין לתן מיזו של הקדוש ברוך הוא לידו של משה, כנגד זה ביד חזקה שמים:

וזרע נטויה שמים, זה כנגד התפלין שהקדוש ברוך הוא מניח בזרעו (ברכות ו). ועתיד לצוות לישראל להניח בזרעו, לפיכך כנגד זה בזרע נטויה שמים:

ובמרא גדל שמים, זה כנגד תפלין שבראש שהקדוש ברוך הוא מניח בראשו, ועתיד לצוות לישראל להניח בראשם, ובהם נאמר מורא, שנאמר (דברים כח ו) 'ודאו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וידאו ממך', וכנגד זה ובמרא גדל שמים:

ובאות שמים, זה כנגד אות שבת שהקדוש ברוך הוא מקים ועתיד לתן לישראל לקים, כנגד זה ובאות שמים: ובמפתים שמים, זה כנגד המופתים שעושה הקדוש ברוך הוא ונתן רשות לנביאים לעשות, כנגד זה ובמפתים שמים:

(בגדי השרד, ד"ה ד"א ביד חזקה)

זכות שלש מצוות שענינם דם נאול ומצרים

ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על

חידה שבועית:

מה מובא דבינו מה הטעם שציוה הקדוש ברוך הוא לאכל את קרבן הפסח בחפזו? (נא לכתוב תשובה קצרה ומתומצת!)

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדיקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת וישלח:

הרב יהונתן גולן מכולל 'משנת אליהו' - רכסים.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מרן ה'אביר יעקב' זי"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".